

4. Özönnövények elleni védelem

A tó körüli véderdők képét jelentősen rontotta az utóbbi időkben egyre nagyobb foltokban megjelenő idegenhonos ún. „özön növényfajok” állományai. Ezek a növények agresszíven és nagy tömegben terjednek, veszélyeztetve ezzel a természetes életközösségek fennmaradását. A tábla mögötti erdőfoltban az özönnövényekkel való fertőzöttsége olyan mértékű volt, hogy annak mentesítése csak jól megtervezett több évre kiterjedő, ismétlésekkel végrehajtott irtási beavatkozással volt lehetséges. A legnagyobb problémát a fásszárúak közül a bálványfa (*Ailanthus altissima*) okozta.

A távol-keleti eredetű bálványfa (*Ailanthus altissima*) Kínában és Koreában őshonos. Hazánkban az 1840-es években került be elsőként, akkor még dísnövényként. Csak később derült ki róla, hogy a gyors növekedése, jó sarjadzóképesége, bő termőképessége előnytelen a természetszerű vegetációban.

Közepes termetű (25 m), egyenes, hengeres törzsű fa

Kérge sima, szürke, idősebb korban sekélyen repedezett, sárgásfehér repedésekkel, koronája széles, ellaposodó, ágai fölfelé törők, gyéren elágazók

Vesszői feltűnően vastag, sárgás- vagy vörösesbarna, fénylő, rügyei kicsik, félgömb alakúak, vörösesbarnák, finoman szőrösek

Levelei szórt állásúak, páratlanul szárnyaltak, 13-25 levélkéből összetettek, a levélkéik tojásdad lándzsásak, 7-12 cm hosszúak, kellemetlen szagúak

Virágai nagy, laza, végálló bugákban nyílnak, zöldessárgák, belül gypjasak, a porzós virágok kellemetlen szagúak

Termése lependék, 3-4 cm hosszú, felső felében csavarodott, sárgásbarna színű.

Hazánkban a bálványfának semmilyen kórokozója és kártevője nem ismert. A természetszerű vegetációt allelopátiás hatásával, valamint fokozatos árnyékolással zavarja. A talajban lebomlott nagy mennyiségű lombtömege nitrogénfeldúsulást eredményez, amit az árnyékkedvelő nitrofil zavarástűrő fajok megjelenése jelez. Kísérletek igazolták, hogy gátolja más növények fejlődését (allelopátia).

Mivel nagyon életképes faj, ezért így mechanikai irtása hosszú távon nem vezetett eredményre. Egy kivágott fa helyén számos másik nő újra. Ezért csak a vegyszeres irtás jelentett megoldást. A kemikáliák alkalmazása nem kizárt, de az azokkal végzett kezelések esetében a terület védeltsége, természetközeli- és gyógyászati jellege miatt a környezet- és természetvédelmi szempontok fokozottabban kell érvényesülniük. Az elmúlt években olyan új növényvédelmi technológiák kifejlesztése történt, amelyek ezeket a szempontokat is figyelembe veszik.

A bálványfa elleni védekezés során a kezeléseket sarjpermetezéses, sarjkenéses, kéregkenéses és injektálásos technológiával végeztünk el.

A többéves tervszerű irtása vegyszeres kezeléssel kifejezetten jó eredménnyel zajlott. Az idős egyedek tuskósarjai mind elhaltak, de gyökérsarjai révén ismételten kihajtott. Ezek 1-2 cm törzsátmérőjűek. A vegyszeres irtásnak köszönhetően véderdőkben jelentősen visszaszorult a bálványfa aránya, helyére számos őshonos fajt ültettünk.

